

יעקב שרת / איש מאדים הפה שחזר לתיטבו

פעם אחת ביקרתי אצל צייר ישראלי מפורסם מאוד. האמן החביב היה ישיש, אישם בין שמונים ותשעים. בקושי שמע, בקושי דיבר, בקושי עמד, בקושי הלך. אבל ראו זה פלא: האיש ישב יום יום, שעות, מול כן-הציור הנושן שלו, והמשיך לצייר כמימים ימימה! היד כמו ציורה מאלוה, ממש במיטבה, כמינהגה עשות בשנים!

למי יד, למי פה, אך האמינו לי — אין הבדל גדול. כלומר, יש הבדל גדול מאוד, מפני שהאמן בעל היד ישב לו בדירתו הפרטית וצייר ציורים שלא חיבבו איש להעריכם או לרכשם, או בכלל להתייחס אליהם. אבל הפוליטיקאי בעל הפה, שחזר אל עצמו ואל מיטבו, כידוע, מצייר ציורים שאינם אלא כתובות-קעקע בבשרו, ולאו דווקא במקומות צנועים, אלא הישר במצח! תארו לעצמכם, שיד ימינו שרה-החוף יצחק שמיר, מי שבשעתו היה חבר אירגון-מחתרת קיצוני מזה של ראש-הממשלה, נעשה לפתע סמל השפיות, מול בעל הפה שחזר למיטבו, וכפה עליו למתן את לשונו כלפי הגויים, ימ"י. מול ששמיר היה שם, על הסיון המדיני העשיר שלו. תארו לכם, שמודיעי היה שרה-החוף!

מחרי-מחתיים, כשהחזר למיטבו, אשר שואב עתה תעצומות עוז מהווייתו הברגוריונית כראש-הממשלה ושר-הבטחון, אבי האלופים והמצביאים, יבקש ללכת ביעקבות נערצו זה משכבר הימים, ולחדש את ה"סזון" — אינו רוצה לומר חס וחלילה שקטועי רגלי ראשי-הערים הערביים היו יהודים; הדבר לא הוכח כלל, אבל כידוע, גם האשמים טרם נמצאו, משום מה (וזו כמם לא רק על מדינת ישראל, אלא גם על המודיעין המהולל שלה), ויש אפשרות מסויימת, שאם הם ימצאו הם גם יהיו יהודים, ואז לא תהיה ברירה אלא להשליכם לכלא, ומה זה יהיה אם לא, "סזון" נגד מחתרת יהודית — אני מקוה שהשפויים בממשלה לא יניחו לו לגלוש לתהום שאחריה מי ישורנה!

ככה ש,במיטבו" זה אולי נחמד מאוד לחולי נוסטאלגיה, אבל אם זה טוב ליהודים או רע ליהודים זו שאלה אחרת לגמרי.

אז ראו הוזהרתם. כשאחרי ה"סזון" הוא יגזור כרת על ה"את" יהיה כבר מאוחר מדי!

אילו הייתי רוטשילד

אילו הייתי רוטשילד הייתי מזמין מיליון גלויות, מצד אחד כותב את המען של יגאל ידין ומדביק בול, מצד אחד כותב: "יגאל, עזוב את ההיסטוריה וחזור לארכיאלוגיה!" משאיר מקום לחתימה, ועובר מבית לבית ומחלק אותן. מי יודע, אולי הישראלי העצלן היה מוכן להזין עט ולחתום — וזה כל מה שצריך, כי אילו הייתי רוטשילד הייתי מחכה קצת עד שהעצלן הזה יגמור לחתום, וזרק את הגלויה לתיבה בעצמי.

מיליון גלויות! מה אתם אומרים? יעזור! אני חושב שכן, ועד שאתם תשיבו — האמינו או לא — אני הולך ושולח גלויה אחת. בשמתי אחת פחות לרוטשילד, שיחיה לו לבריאות.

מודיעין עיתונאי

את חטאי שוב אני מזכיר היום. הייתי איש-מודיעין. בדרך כלל אין אנשי-מודיעין נוהגים להכריז על עצמם כמודיעינים, אפלו לא בתוספת "לשעבר", אבל מה לעשות, והעיתון הסובייטי החשוב ביותר, "פראוודה" ("אמת!"), כתב ביוני 1961 עלי, עבדכם הנאמן, שאני, "מרגל אמריקאי", משום כך איני ראוי לשחות יותר מ-48 שעות נוספות במדינה הסוציאליסטית, וחיוב לעקור חזרה לארצי המערבית, הדמוקרטית השוקעת.

ובכן, האמינו לי כאיש מודיעין: 90% של המודיעין (לא של המודיעין מופקים מחומר גלוי — עיתונים, כתבי-עת, ספרים ותקשורת) אלקטרונית!

מדוע אני מגלה לכם סוד גלוי זה? האם כדי לשכנע אתכם לקרוא עיתון? והרי אם אתם קוראים פסקו זה בשבועון זה, חזקה עליכם שלפחות יומון אחד נסקר עלידיכם! לא ולא. הסיבה אחרת לגמרי. הסיבה, לעניות דעתי המודיעינית הגלויה, טמונה ברשימה גלויה מאת ידידי ועמיתי אהרן דולב, שראתה אור ב"מערב" ב-16 במאי 1980 — לא כל כך מזמן. אצטט לפניכם מלים מיספר מתוך אותה רשימה:

עקיבא יעיר, שרון (מיל.), מרכז ענף המטע בקיבוץ ראש-צורים, אחראי לביטחון וסגן-אחראי לביטחון בנוש-עציון בכלל, אמר לאהרן דולב:

● "מי שיניח לנו לחיות בשלום, יחיה בשלום איתנו, ומי שינסה למרר לנו את החיים יהיה לו רע ומה, לא מידי המימשל הצבאי אלא מידי שכניהם היהודים — — —"

● "נכנסנו — סיפר ע' יעיר לא' דולב — לבית המוכתר (של נחליו) בצורה מכובדת — — — אמרתי: ואנו באים אליכם כשכנים, לדבר בשלום, בפעם האחרונה. בפעם הבאה נטפל באנשי נחליו בעצמנו. נרעיל את הכבשים הדורסים את מטעינו ונעקור עץ תחת עץ. — — — יש וגללים לסברה, שיחסי-שכנות קורקטיים ישרו מעתה ואילך עם הכפר נחליו." ● "עקיבא יעיר יוזם פגישות דומות עם נכבדי

כפרים נוספים — — — בעניין זה (אמר —) צריך להיות נוקשים וללכת עד הסוף. השכנות בינינו היא עובדה ומציאות, ועלינו להיות תקיפים בתביעותינו ליחסי-שכנות הדדיים, ולא לרחם, אפילו להשתמש בשיטות שלהם — לעקור כשעוקרים, ליידות כשמיידים, לירות כשיוורים, אבל קודם להכיר אותם, להזהיר אותם, ולהציע להם יחסי שכנות על בסיס של הדדיות. המימשל אינו מסוגל ליישם את תורת השכנות למען תושבי האיזור — — —"

ומה אומר המימשל? שם, באותה רשימה, מספר ע' יעיר כי מושל יו"ש תא"ל בנימין בן אליעזר אמר לו ולחבריו: "אדרבה, תתארגנו, תסתדרו עם השכנים, תעשו סיורים, תשימו מארבים, ואת אלה שתתפסו ולא תסתדרו איתם כשכנים תביאו אלינו, אנחנו נטפל בהם" (ההדגשה שלי).

ופה מתחיל המודיעין הגלוי שלי לעבוד: אם המושל תא"ל בן אליעזר אמר למתיישבי גוש עציון: "תביאו אותם אלינו, אנחנו נטפל בהם", יכול להיות שהמתיישבים, כמו שאומרים, "יקחו את החוק לידיים"? הייתכן, שמתיישבים יהודים ימרו פי מושל יהודי?

ואם כן, ברור כשמש, שחומר-הנפץ שנמצא לפני ימים מיספר בחצר המוכתר של בית-צורף, והיריות שנורו באותה הזדמנות ליד ביתו ממכונית צבאית, לא היו מעשה ידי "משלנו". כל החוטאים המודיעיניים מולכים לחוליה מיסטרית, המבצעת פיגועים פרובוקטיביים ומחוצפים נגד הרך משכם ועד הכרון, ואם המימשל אינו מסוגל ליישם לא רק את תורת השכנות, אלא גם את תורת המודיעין, לא אתפלא אם הבחורים של עקיבא יעיר ישימו מארבים, ואת אלה שייתפסו יביאו למימשל, לטיפול.

אישית, אני בטוח שהנתפסים הללו יהיו בלונדים, תכולי-עין, ואל תבינו אותי שלא כהלכה: הצלחות מיבצעיות מרשימות ללא שמץ גילוי, כפי שהיינו עדים להן בהרי יהודה ושומרון ועיריה, מרמזות רק בכיוון אחד, כלומר שניים: סיאייאי או קיג'י.

עניי עירך

בימים טרופים אלה קם איש אומויציה מובהק, אבא אבן שמו, הפשיל שרוולים, ישב אל המכתבה, וכתב מאמר מזהיר — כל כולו תעודת-יכבוד לכולת רוחנית עילאית בנייתו עניין ובניסוחו — ושמו "מערב-אירופה, ישראל והמוזה"ת". המאמר פורסם ב"טיימס" הלונדוני, וכל סקרן יוכל לקרוא בבלושו העברי ב"דבר" (17.6.80).

אבא אבן עושה חשבון צדק עם המערב-אירופים ומוכיח אותם על משובותיהם, חסון כלפי הערבים והן כלפי ישראל. טיעוניו — ולא אפנק אתכם פה בהם; הזיוז קצת, במחילה, את התחת (כמו שאמר הרב בהרצאתו לנשות "הדסה" על "המין והבעיה היהודית") ולכו לכם אצל "טיימס" או "דבר" — קושט דברי אמת יורדים חזרי בטן. אלא מה! דבר אחד אם אבא אבן ביקש להוכיח, כי לעת פטרויטית שכזאת אין בכל קצווי ממשלת ישראל — לרבות מישרד-החוף — איש אחד המסוגל לבנות כמוהו, "קייט" מדיני ולנסחו כדבעי; אם זאת ביקש, אכן שוכנענו כליל ובעליל. אבל דבר אחר לגמרי, אם הוא ביקש לשכנע את האירופים.

ולא מפני שנימוקיו וטיעוניו אינם נשמעים לאוזן האירופית, אף לא מפני שהאירופים הם פשוט, "זוונות נפט" או סתם צבועים ומתחסדים, כרוכזאים החוטסים בצל המטריה הערענית והטילית האמריקאית, המעזים להתערב בנעשה במזרח-התיכון כאילו הם מעצמה בזכות עצמם.

חוששני, שהטיעונים המוחצפים כל כך פשוט נפלו על אוזניים שכה הירבו לשמוע עד מה ישראל צודקת בכל ענין ובכל שלב, עד שאין כוחם עינם עוד. הצדק שלנו העניק לנו אי-פעם אשראי עצום, אבל הוא נתכלה והלך, ומלאכה קלה עושים אלה התוללים את כילווי במשבר הנפט (משבר האנרגיה קיים ועומד, כמוכן, ומשפיע על מדיניות; זה נתון שיש להביאו בחשבון מתוך הבנה, ששום אמירת-בוז: "אה, זה הכל בגלל הנפט!" לא תמחק אותה מן המאזן — אבל שטות גמורה היא לתלות בו הכל). שום איל-צדק ישראלי לא יבקע את חומת "ההגדרה העצמית" המקודשת בעיני מאות מיליוני אדם במאה העשרים לא פחות משמקודשת הבטחת "לך אתננה" בת אלפי השנה ל"מיליוני", גוש אמונים.

אם האנרגיה הישראלית תצנור לאפיק הפלת הממשלה והקמת ממשלה חדשה, אשר תכיר באי-חלוקתו של עקרון ההגדרה העצמית, אולי — אם לא יהיה מאוחר מדי — אשראי הצדק שלנו יגדל אפילו בבורסת מערב-אירופה הבורגנית, ואם, נניח, אבא אבן יהיה שרה-החוף בממשלה חדשה זו, יתכן מאוד שהוא יזגול אז בעקרון זה עד סופו, כלומר, לא יקבע לי-פלטטינים מיהו נציגם, אף לא יוכיח לירדנים כיצד עליהם לנהוג.

אילו הייתי שר האנרגיה הרוחנית, הייתי מצווה על אבא אבן למקד את טיעוניו קודם כל בישראלים, שלפי אחד הסקרים האחרונים יתר מ-36 אחוז שלהם גורסים שיטת "טיורר נגד טיורר" (תול-לעשות-היגיונים-בארץ-הזאת!), ובמידה שיוותרו לו עודף — להתמקד בשיכנוע הפלסטינים והירדנים, אבל להקדיש מרץ וכשרון להטפת מוסר למערב-אירופים הצבועים, אשר ברוב נמיכות קומתם עלולים להסיק, שאבא אבן תומך פתאום בבגין ושות'?

קוף על העץ

(המשך מעמוד 41)
על פי החוק המוצע הוא יהיה אסור בתכנית, מכחינה פלילית ואזרחית כאחת. פורסמו היה מבי נים את עורכי "העולם הזה" לבתי הכוהר, נוסף על תשדומ הווי-עתק כפיצויים.

אולם הפירסום תואם בהחלט את המקור בל בעיתונות כולה בארצות הדמוקרטיות המערביות. פירסומו לא היה רק סקופ. הוא היה חובה עיתונאית. חשוב לציבור לדעת כי המנהיג, הנאם לפניו על טוהר המישפחה היהודית ועל השלטת ערכי ה-יהדות בכוח חוקי-כפייה, אינו מתנזר מ-מועדוני-לילה פאריסאיים ונהנה בהחלט מהופעות של סטריפ-טיו.

פירסום פרשה כזאת בארצות-הברית הוא מובן מצליח. ומגן על-ידי החוק והחוקה.

המיליון

של הושיא

ע' ד כמה קיצונית הגישה האמריקאית להגנה על חופש-העיתונות מסתבר מפסק-דין, שנתקבל לפני זמן לא-רבי. ע"י תון אמריקאי חשוב פירסם פרטים על מיליון בשם רבנו. שהיה ידיו ושכנו של הנשיא ריצ'ארד ניקסון.

רבנו טען שהשימוצי אותו, ותבע פיי צויים. העיתון טען, שרבנו הוא איש ציבורי, ועל כן מותר לפרסם עליו את הכל.

אולם רבנו לא נשא בשום תפקיד ציי בורי רשמי שהוא. הקשר היחיד שלו ל-ענייני-ציבור היה ידידתו הפרטית-בהחלט לנשיא.

אולם כיתי-המושפט האמריקאי החליט שדי בקשר פרטי זה, כדי להכפיו לאיש-ציבור. ומאחר שהוא איש-ציבור, אין לו זכות לפרטיות, ומותר לפרסם עליו את הכל.

בניגוד לרושם השיטחי, זוהי כמוכן קבי"עה נכונה ומציאותית. שהרי היתה לי-רבנו השפעה עצומה על הנשיא ועל מע"י שיו, שקבעו את גורל המדינה.

על פי החוק המוצע, לא תיתכן הכרעה כזאת. רבנו יוכל היה להושיב את העורר-כים בבית-הסוהר, לתבוע מיליונים כפיי צויים. הוא גם יכול היה לבקש מן השופט להחרים את העיתון, וזה היה שולח שוט-רים כדי לאסוף את הגליונות בקיוסקים. עד כה זה קרה במדינת ישראל רק פעם אחת: כאשר שבוועון בשם "נד פיר" סם חומר שצאטר על-ידי הצנזורה. אותו שבוועון הוקם על-ידי שמואל תמיר, באחד מנסיונות-הסרק שלו לקעקע את העולם הזה.

נראה כי חווייה זו השאירה עץ תמיר רושם כליימוחה, ועכשיו הוא רוצה להפעיל שיטות אלה כלפי העיתונות כולה.

מסמר

בארון-המתים

סיכום הדברים: זהו חוקת-ענכה. הוא הורס את חופש-העיתונות. די במילא את יסודות המישטר הדמוקרטי. זהו צעד גדול לעבר הדיקטטורה הוחר וזה, ובכך הוא נוסף על חופפות כמו הקמר תם של מחתרות מזוינות בישראל. התפורר-רות הממשלה והתגברות הקנאות התשו"רה.

הפרטיות זקוקה להגנה. בהחלט כן. אבל האזרח רוצה גם לדעת מה מתרחש במדי-נה שלה, ובעיקר בצמרת שלה. הפרטיות זקוקה להגנה מפני השרירות הגוברת של השלטון, מפני רציצות המחשבים, מפני ריכוז חומר עצום על חיו הפרטיים ביותר של האזרח בידי מנגנונים גלויים וחשאיים. החוק המוצע אינו מטפז כי בעייה מרכזית זו.

מי שסבור כי הפרטיות של האזרח זקרי קה להגנה רבה יותר מפני העיתונות — וזהו בהחלט נושא לגיטימי לויכוח הוגן — צריך לפנות אל הכתובת הנכונה. ה"יחידה היכולה להחקיקים במישטר הדמו-קטי: האתיקה של העיתונות עצמה. אם יש מ לתקן — שם יש לתקן. אם יש להדק ברגים — שם המקום. כד נסיון אחר הוא עוד מסמר בארון-המתים שג' הדמוקרטיה הישראלית.